

DE EERSTE STAP IN INDIË

Welkom IN BATAVIA!

HALLO, jongens! Blij dat jullie aangekomen zijn. En — ziet het er zoo ongeveer uit, als je het bij jezelf op grond van verhalen van oud-Indisch gasten en theorielessen had voorgesteld? Nou, toen ik hier vorig jaar aankwam viel het me erg tegen, hoor! Een vuile smerige stad, vrijwel geen Europeaan op straat, wegen, die meer kuil dan asfalt waren enz. Maar..... in dien tusschentijd is er wel het één en ander veranderd: er wordt hier momenteel door alle klassen der bevolking hard gewerkt om de stad zoo goed mogelijk op te knappen.

Maar toch zul je hier een heeleboel dingen vinden, die anders zijn dan in Nederland. En daar wilde ik jullie zoo het een en ander over vertellen.

Zooals je weet, zijn jullie ontscheept in de haven Tandjong Priok (dat iedereen hier „Priok” noemt). Vandaar zijn jullie met vrachtauto's naar het Westen, langs het „Antjol-kanaal” naar Batavia gereden. Dit kanaal verbindt de goedangs (loodsen) van de groote importfirma's in de benedenstad met de haven.

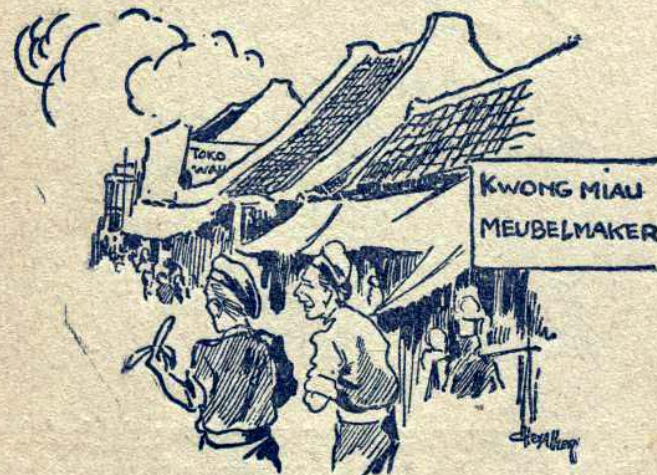
Ten Oosten van Priok (dus net aan den anderen kant van de havens) is het strand, waar je baden en zwemmen kunt. Het wordt soms op z'n

Hawaiïsch „Palm Beach” genoemd, maar heet eigenlijk Tjilintjing. Ook bij die kleine eilandjes in de baai, die je wel gezien zult hebben, wordt druk gezwommen. Een er van (Edam genaamd) wordt momenteel ingericht als verlofcentrum voor leger en marine. Wie weet ontmoet ik je daar nog eens.

Nu over Batavia zelf. Zooals je misschien weet, kun je de meeste steden aan de kust hier verdeelen in een boven- en benedenstad. De benedenstad dateert dan meestal nog uit den tijd van de V.O.C.; de bovenstad is veelal moderner. Zoo is het ook in Batavia. Herinner je je nog, dat je op weg van Priok naar Batavia ongeveer halverwege linksaf sloeg? Als je daar dan rechtdoor gegaan was langs het Antjolkanaal, was je vanzelf in de benedenstad terechtgekomen. Daar vind je, zooals ik reeds verteld heb, de meeste kantoren van de importeurs, de groote banken, enz. Het is er behoorlijk warm. Zoo nu en dan moet ik er wel eens zijn, als de een of andere meneer daar overtuigd moet worden van het nut van „Welfare” of zoo

iets dergelijks, maar dan ben ik toch altijd weer blij, als ik weer goed en wel in de bovenstad ben. Het is echter wel leuk, om daar op de pasars en in de winkeltjes van de Chineezén rond te dwalen. Je hebt er straten, waar om het andere huis een Chineesche meubelmaker woont.

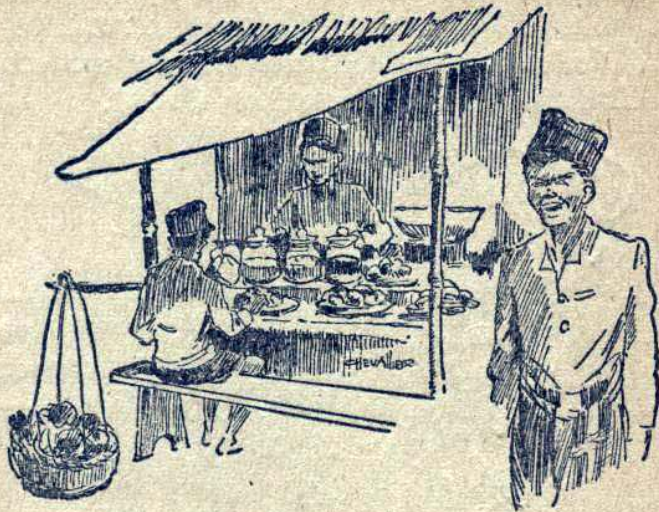

JA, die Chineezén zijn, zooals je misschien al wel gezien hebt, eigenaar van vrijwel alle winkels, café's, restaurants etc. Alleen in de groote winkelstraat Pasar Baroe vind je ook enkele winkels, waarvan de eigenaar een Britsch-Indiër (een z.g. Bombayer) is.

De meeste kleine warongs (stalletje) langs den weg, waar je ijs, saté, en andere lekkernijen kunt krijgen worden gedreven door Indonesiërs.

Denk er evenwel om, jongens, dat je daar niets koopt. Niet omdat het Indonesiërs zijn, die je zouden kunnen vergiftigen of zoo (ik weet niet wat voor rare denkbeelden je eventueel hebt),

maar omdat de grondstoffen, die ze gebruiken, meestal heel onhygienisch bereid zijn. Je zult

het, helaas, gauw genoeg merken: je hebt voor dat je het zelf weet typhus of dysenterie te pakken.

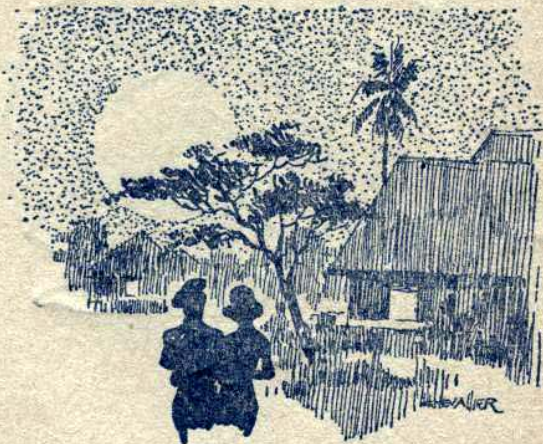
Overal gebruiken de Indonesiers bij de bereiding van ijs, limonade etc. water uit de kali. En dat water zit vol bacillen!

MAAR, daar had ik het eigenlijk helemaal niet over. We waren bezig met de indeeling van de stad, was het niet. Nu dan, de benedenstad heb ik gehad. Dus kom ik aan het centrum. De eerste straten in Batavia, die je leert kennen zullen wel Rijswijk en Noordwijk zijn. (zie kaartje). Dit is het hart van de stad. Hier vind je de groote cantines, en vlak in de buurt zijn de bioscopen, de schouwburg enz. Overigens zijn hier en op het Koningsplein een serie departementen en hoofdkwartieren gevestigd.

En tenslotte dan nog de bovenstad. Daar zijn de wijken, die het verst van zee ligt en waar het wat koeler is.

Daar vind je de huizen van het Europeesche deel der bevolking, mooie moderne huizen, met aardige tuinen in gezellige straten, lanen en boulevards. Als je daar 's avonds zoo rond loopt, en je ziet zoo al die gezellig verlichte huizen, dan voel je toch dat Indië helemaal zoo'n slecht land nog niet is.

ALS je indenkt, dat je zelf, na demobilisatie in zoo'n huis zou kunnen wonen, samen met haar, die nu misschien nog je meisje of verloofde is, nou dan weet ik niet, of je in den grond van je hart er geen spijt van hebt, dat je hier niet eerder naar toegekomen bent!

Laten we daarom eens verder rond kijken, Je hebt natuurlijk al massa's Indonesiërs gezien. Gauw genoeg zul je door hebben, dat het over 't algemeen buitengewoon hartelijke en vriendelijke menschen zijn, en dat vooral het huispersoneel buitengewoon aan je gaat hechten.

Sommige van de bataljons, die hier al langer zijn, hebben baboe's (die wasschen en het huis schoonhouden), die al maanden lang bij dezelfde compagnie in dienst zijn en heel West Java met hun „toeans" doorgetrokken zijn.

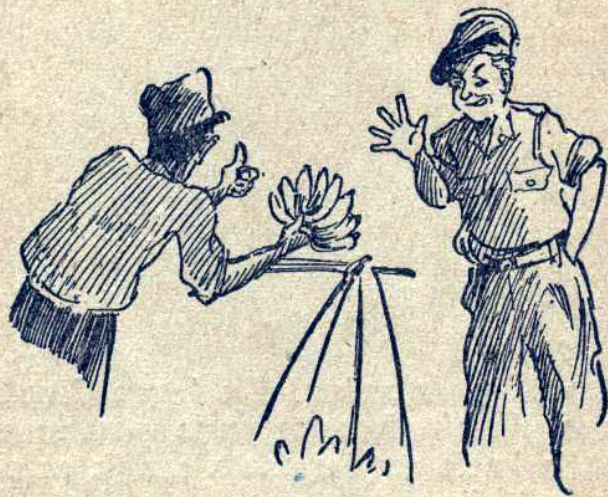

WEES gewoon en vriendelijk tegen deze menschen. Ze zien hoog tegen je op en verwachten, dat je in de eerste plaats eerlijk en rechtvaardig zult zijn.

En nu wil ik je eerst even het een en ander vertellen zoo van het inkoopen doen hier in Indië. Misschien heb je onderweg al meegemaakt in Port Said of zoo, maar toch wil ik je dit op het hart drukken: Als je wat koopt van een Chinees of Indonesiër, houdt er dan rekening mee, dat hij tracht zooveel mogelijk aan je te verdienen.

Aan je uitspraak van het Maleis hoort hij, dat je nog maar een groentje bent en dat je dus

volstrekt niet weet, wat hier zoo de prijzen van een en ander zijn. Hij zal je dus voor alles veel meer vragen, dan hij verwacht te zullen krijgen. Bij de meeste kooplui kun je derhalve ongeveer de helft afdingen (tawarren). Vat het op als sport en denk beslist niet, dat de verkooper probeert je „af te zetten”. Hoe harder je staat te „pingelen”, des te meer schik hij heeft (of zij) er in.

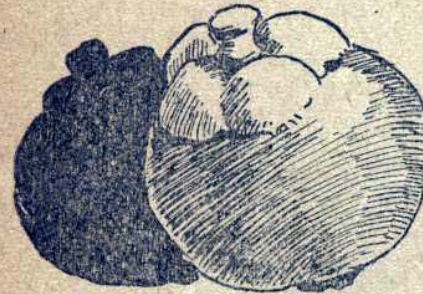

HEB je intusschen geen dorst gekregen? Ja, dan gaan we eens kijken, of we ergens vruchten kunnen kopen. Liefst natuurlijk lekkere sappige. In de eerste plaats zouden we natuurlijk allerlei soorten bananen (die hier pisangs heeten) kunnen nemen. Maar die herinner je je natuurlijk nog uit Holland, dus die zijn niet nieuw, net als de ananassen. Echte Indische vruchten, die je niet kent en waar je dus natuurlijk veel meer trek in hebt, zijn er

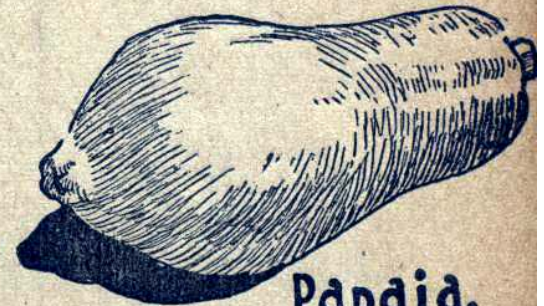

Mangga.

echter ook in overvloed zooals mangga's (die een vriend van me: „een kruising tusschen een rauwe peen en een tomaat” noemde), djerooks

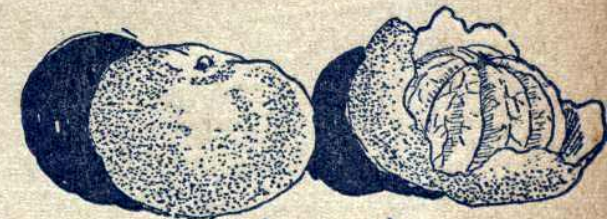
Manqqistan.

Papaja.

Salak.

Djeroek.

(mandarijnen of sinaasappelen, al naar het soort) papaja's (een soort meloen), enz. Denk

erom: eet nooit een ongewassen of ongeschilde vrucht, want ook daarvan heb je zoo dysenterie te pakken en ziek zijn in de tropen is één van de vervelendste dingen, die er bestaan, ondanks de aardige Roode Kruis zusters, die er zijn.

DIE bakfietsen voor personen-vervoer daar, noemen ze hier bètjah's. Als je niets beters te doen hebt, 's avonds moet je daar werkelijk eens een eindje in gaan rondrijden. Het is heel knus vooral als je met een meisje op stap bent. Ook bij de betjahchauffeurs moet je flink tawarren. (afdingen).

HEBBEN jullie al post ontvangen? Nee, dat is vreemd. De veldpost loopt anders puik, hoor: In 7 dagen is in den regel een brief van Batavia in Nederland en omgekeerd.

Wie van jullie vroeg me daar iets over „uitgaan?” Nou, dat valt nog al mee. 't Is natuurlijk niets zooals in Amsterdam of den Haag, maar er valt toch wel het een en ander te beleven. En binnenkort zal het nog wel beter worden. Zie je, een heele reeks gebouwen is nu nog door de Engelschen bezet en als die weggaan, komt er weer wat ruimte vrij.

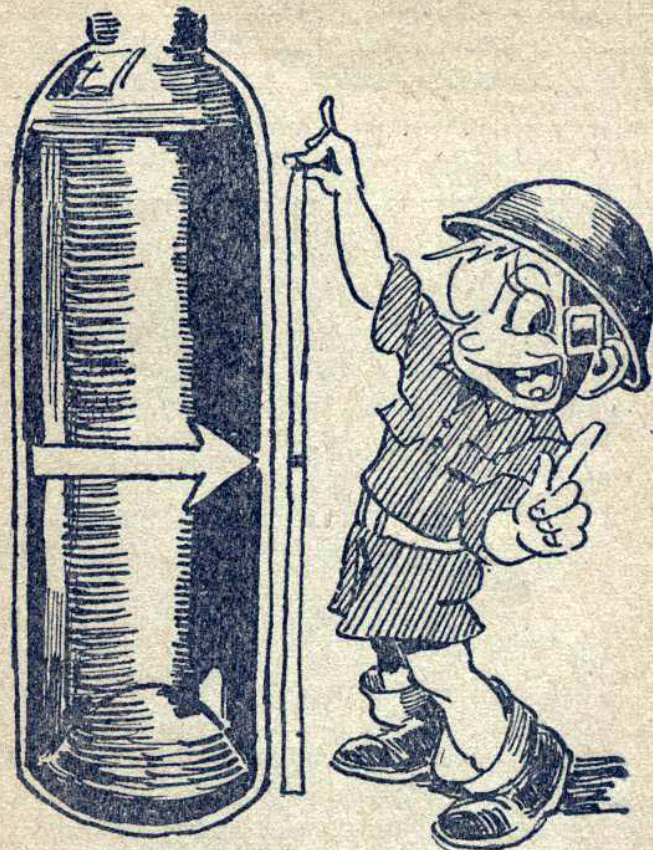
Op het oogenblik is er in het centrum één garnizoensbioscoop (Astoria). De toegang is gratis. Verder zijn er nog diverse andere bioscopen, waar de militairen tot den rang van officier slechts half geld betalen.

Verder hebben we dan den Schouwburg, waar de beste Nederlandsche artisten, die in „N.I. W.A.-verband” uit Nederland zijn overgekomen, optreden. Alleen voor één soort „ontspanning” wil ik je waarschuwen. Zooals in iedere wereldstad vind je in Batavia 's avonds op straat heel mooi aangekleede „dames”, die je willen overhalen om een avond met ze mee te gaan en je den hemel op aarde beloven. Pas op voor deze vampiers: het grootste gedeelte is besmet met venerische ziekten. Ga niet met dit soort vrouwen om! Er zijn heusch wel behoorlijke jongedames te vinden! Denk aan je vrouw, je verloofde, je meisje in Holland. Zet niet in een gekke bui voor een avond je geheele levensgeluk op het spel.

EN dan, nu ik toch aan het vaderen ben, nog iets. Alcoholische dranken hebben hier, tengevolge van het klimaat veel sneller invloed op je, dan in Holland. Drink beslist niet meer, dan de helft, van wat je in Holland kon verdragen. Je zult je in de eerste plaats veel beter bevinden en in de tweede plaats zul je op die manier niet het respect van de bevolking verliezen. Bedenk wel, dat je vrijwel nooit een dronken Oosterling zult zien: hij weet zich te beheerschen; leer dat ook! Bovendien is lang niet alle drank, die je in het een of andere Chineesche restaurant kunt

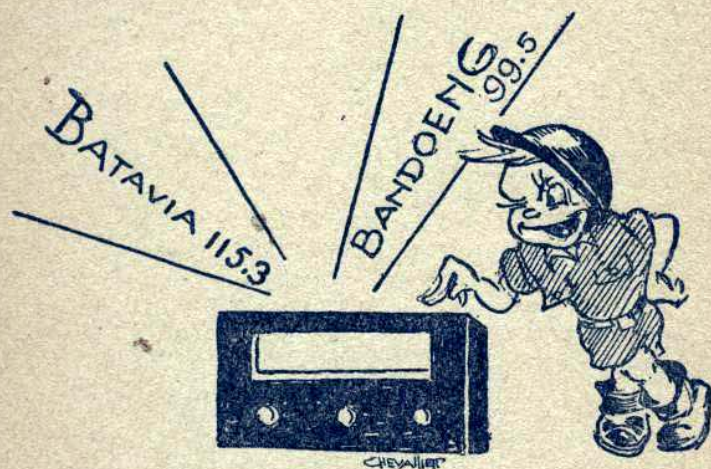
drinken, vrij van methyl alcohol, ook al staat er nog zoo'n mooi etiketje op. Negen van de tien

keer zal het goed gaan, maar juist die tiende keer doet je de das om.....

MAAR het lijkt wel of ik sta te preken! Nee, dan kunnen we beter over wat anders praten. Over sport bijvoorbeeld. Zooals je al wel gevoeld zult hebben, is het hier overdag eigenlijk iets te warm

voor. Dus vinden vrijwel alle sportwedstrijden óf 's morgens vroeg óf laat in den namiddag plaats. En er wordt behoorlijk aan sport gedaan. De garnizoen sport officier zorgt regelmatig voor voetbal, tournooien, bokswedstrijden etc. Je zult de aanplakbiljetten daarvan gauw genoeg zien. Hebben jullie in het kamp ook een radio? Ja, zet dan eens Batavia (115.3) of Bandoeng (99.5).

Over deze stations zul je regelmatig uitzendingen voor de Nederlandsche srtijdkrachten kunnen hooren. Bovendien is er dan nog de P.J.C., die over 't algemeen heel aardig beluisterd kan worden.

EN, dat is dan wel zoo het voornaamste, wat ontspanning betreft.

Zoo, nu tenslotte nog iets over het naar de kerk gaan. Zoowel voor de Protestanten als voor de Katholieken zijn op het kaartje enkele kerken

aangegeven. Bovendien staan er nog 2 clubhuizen op, één op zij van de Willemskerk en voor de Roomsche-Katholieken, één vlak bij de Kathedraal. Het lijkt mij het beste, dat jullie over aanvang van kerkdiensten of wat je eventueel nog meer wilt weten op dit gebied, daar de inlichtingen vraagt, of eventueel den veldprediker of aalmoezenier, die jullie een dezer dagen zal komen bezoeken.

Nu, jongens, ik heb zoo langzamerhand een droge keel gekregen van al dat praten, en daarom ga ik gauw een cantine opzoeken om een glas stroop (limonade) te drinken. Als je nog wat te vragen hebt, informeer dan maar bij je collega's, die hier al langer zitten en als die je niet kunnen helpen, dan kom je maar bij mij aankloppen, hoor.

Nou saluut, tot ziens weer.

WIMPIE WELFARE.

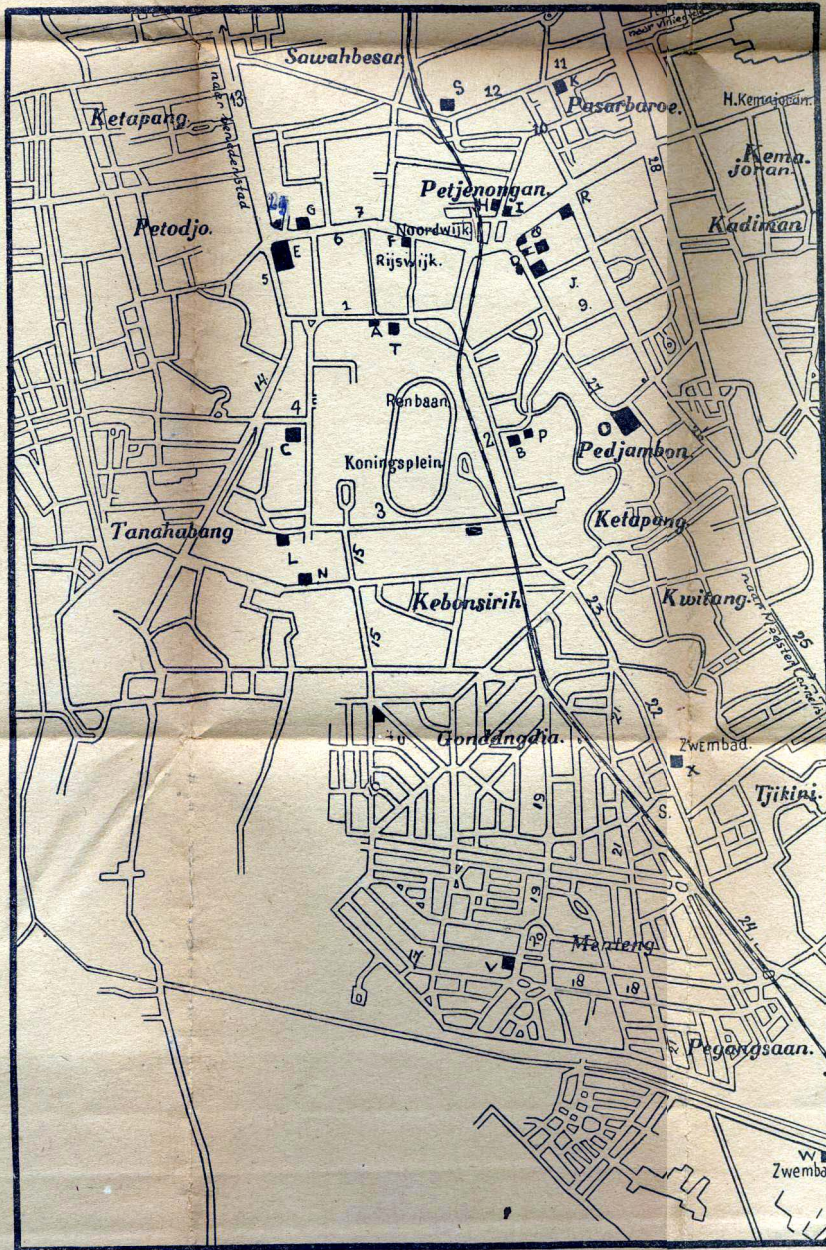
Uitgave
Hoofdkwartier Adjudant Generaal
Dienst Welfare

Wimpie
elfare belde 2277 op

en **VISSER** zorgde voor het drukken

BATAVIA-CENTRUM

Goenoeng Sahari	28
Hotel Gallerie	29

A Decap.
B Willemskerk
C Museum
D Veldpostkantoor
E Ymca Cantine
F Holl. Mil. Cantine
G Marine Cantine
H Astoria Bioscoop
I Capitool
J R. K. Kerk
K Haantjeskerk
L Militaire Bibliotheek
N Centrale Bibliotheek
O Mil. Hospitaal
P Chr. Mil. Tehuis
Q R. K. Mil. Tehuis
R NIWA, Schouwburg
S Box Stadion
T Officiers-club „Sportclub“
U Theresiakerk
V Nassaukerk
W Zwembad Manggarai
X Zwembad Tjikini